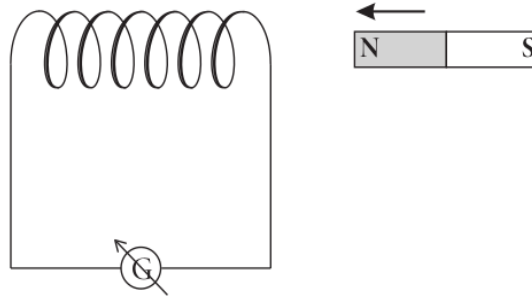

Magnetyzm – powtórzenie + prąd przemienny – 3F

1. Ramka w kształcie okręgu o promieniu $r = 10$ cm obraca się wokół osi ustawionej wzdłuż średnicy. Początkowo była ustawiona prostopadle do linii jednorodnego pola magnetycznego o indukcji $B = 2$ T. Obraca się z częstotliwością $f = 60$ Hz.
  1. [4 pkt] Narysuj wykres zależności strumienia magnetycznego przechodzącego przez ramkę od czasu;
  2. [4 pkt] Narysuj wykres zależności indukowanej SEM od czasu;
  3. Do opisanej powyżej prądnicy podłączamy grzałkę o oporze $R = 100 \Omega$.
    1. [3 pkt] Narysuj wykres natężenia prądu płynącego przez grzałkę od czasu;
    2. [5 pkt] Jaka moc średnio, a jaka maksymalna chwilowa, wydziele się na grzałce?
2. [3 pkt] Jak zmienią się odpowiedzi w poprzednim zadaniu, jeśli zamiast pojedynczego okręgu prądnica będzie wykonana ze zwojnicy składającej się z dziesięciu takich okręgów?
3. [6 pkt] Proton wlatuje w jednorodne pole magnetyczne o indukcji B pod kątem 30° do linii pola, oraz pod takim kątem do granicy obszaru, w którym jest pole, że wyleci z niego w chwili, gdy jego aktualna prędkość będzie tworzyć kąt 60° z prędkością początkową. Ile czasu proton będzie przebywał w obszarze z polem magnetycznym?
4. [6 pkt] Jakiej pracy potrzeba, aby wyjąć kwadratową ramkę o boku długości a z obszaru pola magnetycznego, gdy jest ustawiona
  1. prostopadle do wektora indukcji;
  2. równoległe do wektora indukcji?
5. [5 pkt] Pręt o długości L i masie m zawieszony jest na przewodzących nieważkich łańcuszkach podłączonych do źródła napięcia o sile elektromotorycznej $\mathcal{E}$. Układ znajduje się w jednorodnym polu magnetycznym o indukcji B , ustawionym pionowo. Jaki ma opór pręt, jeśli przy zamkniętym obwodzie jest odchylony pod kątem 30° od pionu? Pomijamy opór łańcuszków i wewnętrzny opór źródła.
6. Do napięcia przemiennego o napięciu skutecznym 220 V i częstotliwości 50 Hz podłączono czajnik elektryczny o mocy $P = 2$ kW.
  1. [4 pkt] Jaki maksymalny prąd płynie przez grzałkę w czajniku?
  2. [4 pkt] Instalacja elektryczna w kuchni, w której znajduje się powyższy czajnik, jest podłączona przez bezpiecznik dopuszczający maksymalnie prąd o natężeniu skutecznym 12 A. Oprócz czajnika jest tam podłączona do sieci kuchenka mikrofalowa o mocy 900 W. Czy można bezpiecznie włączyć oba urządzenia?
7. Dwie równoległe szyny o pomijalnym oporze leżą poziomo w odległości $0,5$ m od siebie. Znajdują się w jednorodnym polu magnetycznym o indukcji $B = 0,7$ T skierowanym w górę pod kątem 60° do pionu. Na szynach, prostopadle do nich, kładziemy pręt o oporze 100Ω i wprawiamy go w ruch ze stałą prędkością $v = 4$ m/s skierowaną w prawo. Łączymy szyny na lewym końcu przewodem, aby zamknąć obwód.
  1. [3 pkt] Wykonaj rysunek, uwzględniając na nim linie pola magnetycznego oraz prędkość pręta. Zaznacz kierunek przepływu indukowanego prądu.
  2. [5 pkt] Oblicz siłę elektromotoryczną indukcji jaka powstaje na końcach pręta.
  3. [5 pkt] Oblicz moc ciepła, jaka będzie wydzielać się na pręcie podczas ruchu.
  4. [5 pkt] Oblicz siłę Lorentza, jaka działa na pręt. Zaznacz jej kierunek i zwrot na rysunku.
8. * Nienaladowany, metalowy walec obraca się z prędkością kątową ω wokół swojej osi. Walec umieszczony jest w jednorodnym polu magnetycznym, którego wektor indukcji B jest równoległy do osi walca. Opisz, co się stanie z elektronami w walcu (jakościowo, a najlepiej też ilościowo, obliczając gęstość ładunku wewnątrz walca).

Zadanie 10. Doświadczalne badanie zjawiska indukcji elektromagnetycznej (4 pkt)

Najprostszym sposobem zademonstrowania zjawiska indukcji elektromagnetycznej jest zbliżanie do zwojnicy lub oddalanie od niej jednego z biegunów magnesu sztabkowego.

Założmy, że:

- potrafisz określić położenie biegunów magnetycznych zwojnicy na podstawie znajomości kierunku płynącego w niej prądu,
- nie znasz reguły Lenza.

Masz sprawdzić słuszność następującej hipotezy:

Prąd elektryczny płynący w obwodzie zwojnicy powstaje kosztem pracy wykonywanej podczas ruchu magnesu (np. zbliżania) względem tej zwojnicy.

Dysponujesz następującymi przyrządami:

- źródło prądu stałego z zaznaczonymi biegunami,
- galwanometr (czuły amperomierz) z zerem w środku skali,
- magnes sztabkowy,
- zwojnica z widocznym sposobem nawinięcia zwojów,
- przewody do łączenia elementów obwodu elektrycznego.

Wskazówka: Doświadczenie powinno się składać z dwóch części.

1. Wymień kolejne czynności.

2. Zapisz wynik doświadczenia.

3. Zapisz wniosek.

Zadanie 11. Transformator (4 pkt)

Zadanie 11.1. (1 pkt)

Napięcie skuteczne w sieci miejskiej jest równe 230 V. Aby podłączyć do sieci urządzenie dostosowane do napięcia 11,5 V, użyto transformatora o uzwojeniu pierwotnym liczącym 120 zwojów.

Oblicz liczbę zwojów w uzwojeniu wtórnym tego transformatora.

Zadanie 11.2. (1 pkt)

Wpisz brakujące elementy systemu przesyłania energii elektrycznej do mieszkań odbiorców.

1. Elektrownia
2. _____
3. _____
4. _____
5. Odbiorcy

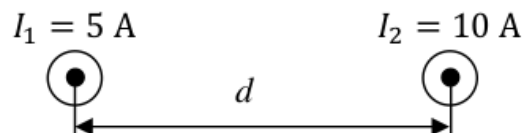
Zadanie 11.3. (2 pkt)

Prąd z elektrowni do odbiorcy jest przesyłany pod napięciem $U_s = 23$ kV, przewodami o oporze $R_p = 46 \Omega$.

Oblicz największe natężenie skuteczne prądu, który może płynąć w tych przewodach, aby moc wydzielona na nich (w postaci ciepła Joule'a) nie przekroczyła 20% mocy wysyłanej z elektrowni.

Zadanie 53.

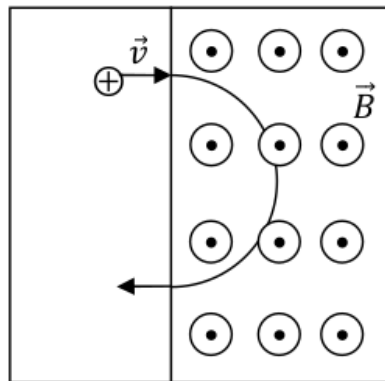
Dwa równoległe bardzo długie przewody, przez którymi płyną prądy o natężeniach $I_1 = 5$ A i $I_2 = 10$ A, umieszczono w powietrzu w odległości $d = 30$ cm od siebie.

[5 pkt] Naszkicuj wykres wartości indukcji pola magnetycznego wzdłuż odcinka d .

Zadanie 57.

Proton i elektron przyspieszono napięciem elektrycznym i wstrzelivano w pole magnetyczne o indukcji $\vec{B}$ prostopadle do linii pola. Obie cząstki zataczały półokręgi i opuszczały obszar pola magnetycznego. Na rysunku zaznaczono schematycznie tylko tor protonu.

Zadanie 57.1.

Zaznacz właściwe stwierdzenie oraz jego poprawne uzasadnienie.

Porównując prędkości obu cząstek można stwierdzić, że jeżeli przyspieszano je tym samym napięciem U , to prędkość protonu jest

Stwierdzenie			Uzasadnienie	
1.	taka sama jak		A	obie cząstki mają taką samą energię kinetyczną.
2.	większa niż	B	proton ma większą masę i taki sam ładunek jak elektron.	
3.	mniejsza niż	C	elektron ma większy pęd.	

Zadanie 57.2.

Zaznacz właściwe stwierdzenie oraz jego poprawne uzasadnienie.

Gdy obie cząstki przyspieszymy do takich samych wartości prędkości, to promień okręgu, jaki zatonczy proton w polu magnetycznym, w porównaniu z promieniem okręgu zatonzonego przez elektron w tym polu, jest

Stwierdzenie			Uzasadnienie	
1.	taki sam,		A	obie cząstki mają taką samą energię kinetyczną.
2.	większy,	B	proton ma większą masę i taki sam ładunek jak elektron.	
3.	mniejszy,	C	elektron ma większy pęd.	

Zadanie 16. (0–1)

Generator prądu przemiennego, którego wirnik obraca się z częstotliwością 50 Hz, wytwarza przemienne napięcie o wartości skutecznej 240 V i częstotliwości 50 Hz.

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Jeśli wirnik tego generatora będzie się obracał z częstotliwością 60 Hz, to napięcie skuteczne wyniesie około

- A. 339 V.
- B. 288 V.
- C. 200 V.
- D. 170 V.